



DATUM 19-2-2016
AAN [REDACTED]
VAN [REDACTED]
DOORKIESNUMMER [REDACTED]
ONDERWERP Centrumvisie Zeist i.r.t. concessies U-OV en Streek

Centrumvisie Zeist i.r.t. concessies U-OV en Streek

Samenvatting

Op 3 maart 2015 heeft de gemeenteraad van Zeist de Centrumvisie Zeist aangenomen. Zonder aanvullende maatregelen resulteert dit in een toename van exploitatiekosten. Het verzoek van de gemeente Zeist is om onze voorkeur kenbaar te maken.

Voor de concessie U-OV gaat het advies uit naar het gebruik van de Slotlaan tussen de 2^e Hogeweg en het Rond in één richting (richting Utrecht). Dit betreft variant D in de notitie.

Motivatie:

- Routewijziging kunnen kostenneutraal plaatsvinden.
- Bediening van halte Rond blijft behouden.
- Aanpassing Slotlaan beperkt tot wijziging van huidige parkeerplaatsen.

Aanvullend daarop gaat onze voorkeur uit naar het inkorten van lijn 74/251 tot 2^e Hogeweg / Slotlaan.

Motivatie:

- Aanzienlijke besparing op exploitatiekosten.
- Minder bussen door het centrum (ten oosten van 2^e Hogeweg)

Dit vraagt wel om een bufferplaats/eindhalte + pauzeruimte in de Slotlaan of 2^e Hogeweg en ligt mogelijk gevoelig bij bewoners.

Voor de concessie Streek heeft de gemeente Zeist ambtelijk aangegeven bereid te zijn om zich in te spannen voor versnellingsmaatregelen buiten het centrumgebied voor lijn 56/81, maar binnen de gemeente Zeist omdat geen geschikte alternatieve routes beschikbaar zijn.

Afhankelijk van het netto voordeel voor beide concessies samen is de provincie Utrecht bereid om in gesprek te treden over een bijdrage voor de busvriendelijke inrichting van de nieuwe route en verbetering van OV doorstroming voor de concessies U-OV en Streek.

Aanleiding

Op 3 maart 2015 heeft de gemeenteraad van Zeist de Centrumvisie Zeist aangenomen, waarbij ook de routing van bussen verandert in het gebied. De routing verandert voor zowel de concessie Bus en Tram Regio Utrecht (hierna: U-OV) als de concessie Streekvervoer Provincie Utrecht (hierna: Streek). Zonder aanvullende maatregelen resulteert dit in een toename van exploitatiekosten. Op basis van de huidige gemeentelijke planning gaan de wijzigingen in per december 2017.

Rol provincie Utrecht in het dossier Centrumvisie Zeist

De provincie Utrecht is verantwoordelijk voor OV. Hieraan zitten meerdere aspecten zoals het aantal reizigers, bus bewegingen in relatie tot de omgeving/infra, routes, haltes, overstappunten en exploitatiekosten.

De gemeente Zeist is verantwoordelijk voor de verkeerscirculatie, weginfrastructuur en stedenbouwkundige inpassing vanuit haar rol als wegbeheerder.

In het verleden zijn met de gemeente Zeist afspraken gemaakt dat de Centrumvisie Zeist niet financieel nadelig voor ons moet uitpakken:

- Voor de concessie Streek heeft de provincie Utrecht afspraken vastgelegd in de Realisatie Impuls 2014 (Bijlage 1) en Realisatie Impuls 2016.
- Voor de concessie U-OV zijn door het voormalige BRU geen specifieke afspraken vastgelegd maar werd doorgaans het principe 'de veroorzaker betaalt' gehanteerd.

Momenteel is er een aantal OV-varianten met elk voor- en nadelen. Vanwege onze verantwoordelijkheid voor OV kunnen wij bestuurlijk/ambtelijk een voorkeur uitspreken, maar uiteindelijk beslist de gemeente Zeist als wegbeheerder over het geschikt maken van infrastructuur voor busverkeer. Eventueel bezwaar door omwonenden en ondernemers moet dan ook bij de gemeente Zeist ingediend worden.

Verzoek vanuit Gemeente Zeist

De gemeente Zeist heeft ambtelijk gevraagd aan de provincie Utrecht om haar voorkeur kenbaar te maken. Als eerste stap is een analyse van de routealternatieven uitgevoerd waarbij de mogelijkheden en voor- en nadelen inzichtelijk zijn gemaakt. Dit vormt de basis voor het bepalen van een voorkeursvariant door de provincie Utrecht.

Wijziging ten opzichte van PU notitie 17 november 2015

Op 17 november 2015 is een standpunt van de provincie verstuurd naar de gemeente Zeist en bestuurlijk toegelicht op 20 november 2015. Hierbij is uitgegaan van verwachte veranderingen van lijnvoering en frequentie voor het jaar 2017.

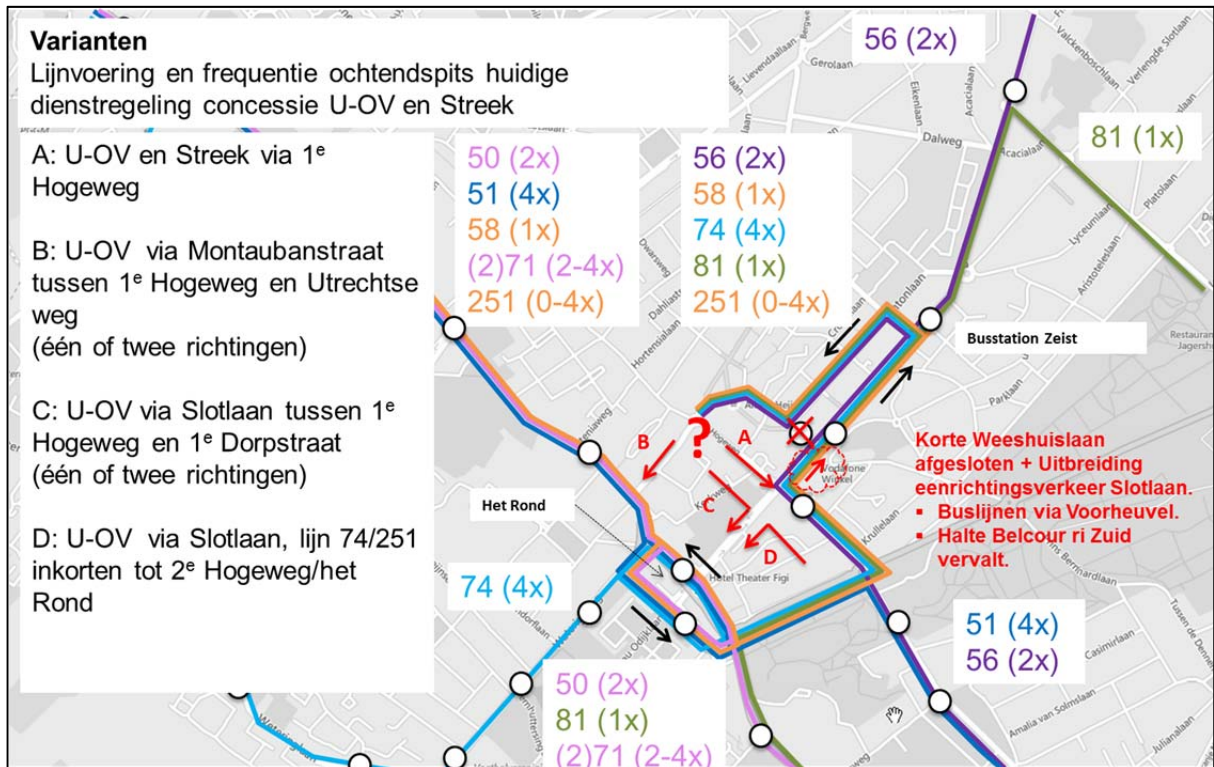
Vanwege de helderheid en communiceerbaarheid is deze notitie aangepast en afgestemd op de huidige dienstregeling zodat frequentie en lijnnummering overeenkomen. Met deze inhoudelijke aanpassing blijft het standpunt van de provincie onverminderd van kracht.

Centrumvisie en varianten OV

De belangrijkste wijziging is dat de Korte Weeshuislaan wordt afgesloten en daar geen bussen meer kunnen rijden in zuidelijke richting.

Momenteel zijn er vier varianten mogelijk voor alternatieve busroutes in het Centrumgebied (zie Figuur 1). Voor deze varianten is een eerste inschatting gemaakt van de exploitatiekosten, benodigde infrastructuur en de impact op de reiziger (Bijlage 2).

Figuur 1 Mogelijke alternatieve routes voor buslijnen



Routes van de varianten B, C en D worden momenteel niet gebruikt door buslijnen

Deze routes worden momenteel niet gebruikt door buslijnen. Voor de varianten C en D via de Slotlaan (tussen 1^e Dorpstraat en 1^e Hogeweg) is een (beperkte) aanpassing van de weg noodzakelijk. Het gebruik van deze routes ligt mogelijk gevoelig bij omwonenden en ondernemers.

Varianten B, C en D resulteren in besparing op exploitatiekosten

Alle varianten resulteren in een toename van exploitatiekosten voor de concessie Streek, namelijk extra rijtijd voor lijn 56/81. De varianten B (via Montaubanstraat), C en D (via Slotlaan) resulteren in een besparing op de exploitatiekosten voor de concessie U-OV. De besparing voor U-OV is zo groot dat het financiële effect voor beide concessies samen kostenneutraal is of zelfs uitkomt op een structurele besparing.

Varianten C en D wenselijk vanuit de bestaande netwerkstructuur

Van de drie varianten met een besparing op exploitatiekosten, bieden alleen de varianten C en D een bediening van halte 'het Rond', een drukke halte als entree naar het centrum en overstappunt in het netwerk. Deze varianten genieten dan ook de voorkeur vanuit het oogpunt van zowel exploitatie als de bestaande netwerkstructuur.

Variante D resulteert in afname van het aantal bussen in het centrum van Zeist

Variante D gaat uit van gebruik van de Slotlaan in één richting. Hierbij wordt lijn 74/251 ingekort tot 2^e Hogeweg / Slotlaan. Lijn 58 blijft doorrijden naar busstation Zeist vanwege de koppeling met lijn 59. Deze variant biedt per saldo een aanzienlijke besparing op de exploitatie. Het centrum blijft bereikbaar via de halte het Rond en 2^e Hogeweg. Met deze variant neemt de busintensiteit af met 12 - 16 bussen per uur tijdens de spits (beide richtingen samen) en 8 bussen per uur tussen de spitsen. Om dit mogelijk te maken is een bufferplaats/eindhalte en pauzeruimte noodzakelijk in de Slotlaan of 2^e Hogeweg.

Exploitatievoordeel is dermate groot dat financiering van de infrastructuur tot de mogelijkheden behoort

Voor variant C2 (twee richting) en variant D is het netto exploitatievoordeel zo groot dat financiering van de infrastructuur door de provincie Utrecht tot de mogelijkheden behoort. Hiervoor zijn doorstromingsgelden beschikbaar in het RUVV (Regionaal Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer).

Ter illustratie, een eerste inschatting door de gemeente Zeist is dat de investeringskosten aan de Slotlaan voor gebruik in één richting inclusief bufferplaats/eindhalte en pauzeruimte neerkomen op rond de €200.000. Het exploitatievoordeel bij variant D bedraagt rond de €200.000 per jaar. In dit voorbeeld kan de investering in de infrastructuur binnen één jaar worden terugverdiend.

Voor de concessie Streek inzetten op versnelling buiten het Centrumgebied, maar binnen de gemeente Zeist

Voor de concessie Streek heeft de gemeente Zeist ambtelijk aangegeven bereid te zijn om te kijken naar versnellingsmaatregelen buiten het centrumgebied, maar binnen de gemeente Zeist. Voorbeelden hiervan zijn het verhogen van bus prioriteit bij het Geroplein of het instellen van parkeerverbod in de Prins Alexanderweg, wat resulteert in een afname van de rijtijd en toename van betrouwbaarheid van lijn 56.

Relatie met brief bewoners Slotlaan, ontvangen op 10 november 2015

Op 10 november 2015 is door de provincie Utrecht een brief ontvangen van ondernemers en bewoners van de Slotlaan tussen 1^e Dorpstraat en 1^e Hogeweg. Op 16 juli 2015 is deze brief ook geregistreerd bij de gemeente Zeist met het verzoek om te reageren voor 31 augustus 2015.

In de brief voeren zij argumenten aan tegen het voorgenomen besluit en iedere vorm van ten uitvoerlegging van:

- a) Verwijderen van het middengedeelte (promenade-functie) in de Slotlaan.
- b) Instellen van busverkeer in de Slotlaan.
- c) Verwijderen of hergroeperen van parkeerplaatsen in de Slotlaan.

Vijf aspecten worden aangevoerd:

Aspect	Samenvatting
1. Groen gezond, gastvrijheid en rust uitstralend	<ul style="list-style-type: none">• Ingrepen staan haaks op motto nieuwe Centrumvisie.• Verwijderen middengedeelte + bomen onwenselijk.• Busroutes zouden een aanslag zijn op ecologie.
2. Winkels & bewoners	<ul style="list-style-type: none">• Winkels hebben geen baat bij de ingrepen.• Nu verkeer langzaam vanwege de middenberm.• Met busverkeer en zonder zuurstofvrije bomen wordt de winkelstraat minder aantrekkelijk.• Hinder als gevolg van werkzaamheden.
3. Overheidsfinanciën	<ul style="list-style-type: none">• Overheidsgeld is schaars. Circa 10 jaar geleden reeds geïnvesteerd in de Slotlaan. Nu aanpassen leidt tot een desinvestering.• Aanpassing vraagt om veel geld.
4. Ondernemend	<ul style="list-style-type: none">• Slotlaan 2-108 niet geraadpleegd door gemeente Zeist.
5. Waardevermindering vastgoed	<ul style="list-style-type: none">• Meer steen en minder groen leidt tot waardevermindering.

De varianten via de Slotlaan, die zowel gunstig zijn voor de exploitatie als de netwerkstructuur (en dus de reiziger), worden in de brief verworpen. Aangedragen wordt om gebruik te maken van de Montaubanstraat waarbij de overstapmogelijkheid bij halte 'het Rond' komt te vervallen of de omleiding te accepteren en de oorspronkelijke route te behouden via de 2^e Hogeweg en de Laan van Beek en Royen.

Inhoudelijke beoordeling:

Middenberm inclusief bomen (groen, waardevermindering, en winkels & bewoners)

In meerdere argumenten wordt verwezen naar de verwijdering van de middenberm inclusief de bomen, en de nadelige impact daarvan op o.a. het winkelklimaat en vastgoedwaarde.

Volgens de inzichten die ambtelijk zijn gedeeld door de gemeente Zeist, zijn de benodigde ingrepen in de Slotlaan minder ingrijpend dan verwoord in de brief.

Wanneer gekozen wordt voor het geschikt maken van de Slotlaan voor busverkeer in één richting (variant C1 en D, busverkeer noord-zuid, richting Utrecht) gaat het om een beperkte aanpassing. Om busverkeer mogelijk te maken kunnen de parkeerplaatsen aan de noordzijde in huidige vorm niet blijven bestaan. Verder valt een verbreding van de Slotlaan te overwegen voor een goede doorstroming van busverkeer. Deze ingreep zou meegenomen kunnen worden met voornemens van de gemeente Zeist om het parkeren aan te passen. Aanvullend op bovenstaande is voor variant D wel een bufferplaats/eindhalte en pauzeruimte voor bussen noodzakelijk in de Slotlaan of 2^e Hogeweg en vraagt om goede afstemming met omwonenden.

Variant C2, met busverkeer op de Slotlaan in twee richtingen, heeft mogelijk wel ingrijpende gevolgen voor de Slotlaan, in het bijzonder wanneer wordt overwogen om de weg in twee richtingen te verbreden. Voor de variant C2 zijn de zorgen deels herleidbaar.

Overheidsfinanciën

De zorgen over het slecht besteden van overheidsgelden zijn onterecht. Een eerste inschatting door de gemeente Zeist is dat de eenmalige investeringskosten circa 200.000 bedragen terwijl de jaarlijkse exploitatiebesparing kan oplopen tot 200.000 per jaar (variant D).

Wat betekent deze brief voor ons?

Vanuit de exploitatie en de huidige netwerkstructuur zijn de varianten met de Slotlaan het meest wenselijk. Met deze varianten kan de routewijziging kostenneutraal plaatsvinden of zelfs leiden tot een besparing. Alternatieven zoals voorgesteld in de brief zorgen voor een onwenselijke toename van exploitatiekosten (variant A) of voor het overslaan van het knooppunt 'het Rond'.

Aan veel van de opmerkingen kan tegemoet worden gekomen door af te zien van de variant Slotlaan in twee richtingen (C2). Verder is het aan de gemeente Zeist, vanuit haar rol als wegbeheerder, om de voorgenomen wijziging en impact op de inrichting af te stemmen met de bewoners en belanghebbenden.

Procesmatige beoordeling:

Voor de varianten kunnen wij vanuit onze verantwoordelijkheid voor OV een voorkeur uitspreken, maar uiteindelijk beslist de gemeente Zeist als wegbeheerder over het geschikt maken van weginfrastructuur voor busverkeer. De gemeente Zeist is dan ook de partij waar men bezwaar dient te maken.

Overwegingen:

Op basis van de Realisatie Impuls, een eerste inschatting van exploitatiekosten, benodigde infrastructuur en impact op reizigers concluderen wij het volgende:

De varianten C1 en D met busverkeer op de Slotlaan, tussen 1^e Dorpstraat en 1^e Hogeweg, in één richting is per saldo het meest gunstig voor de exploitatie en vraagt om een beperkte aanpassing van de infrastructuur. Daarbij sluit deze route aan bij de huidige netwerkstructuur met bediening van de halte 'het Rond'.

Van deze twee varianten biedt variant D (Slotlaan één richting i.c.m. inkorten van U-OV-lijn 74/251) ondanks de rijtijdtoename van streeklijn 56/81 de grootste besparing op de exploitatie. Het centrumgebied blijft nog steeds bereikbaar en op loopafstand van de haltes 2^e Hogeweg en Het Rond. Bijkomend voordeel is dat dit zorgt voor een afname van het aantal bussen in het Centrumgebied (1^e Hogeweg, Voorheugel, Weeshuislaan, Slotlaan ten oosten van 2^e Hogeweg). Nadeel is echter dat een

bufferplaats/eindhalte en pauzevoorziening gerealiseerd moet worden in de Slotlaan of 2^e Hogeweg. Dit ligt mogelijk gevoelig bij bewoners en vraagt om extra afstemming.

Wanneer variant D niet mogelijk is omdat geen oplossing gevonden kan worden voor de bufferplaats/eindhalte en pauzevoorziening dan vormt variant C1 een terugvaloptie. Hierbij maken de bussen in één richting gebruik van de Slotlaan zonder het inkorten van lijn 74/251.

Het gebruik van de Slotlaan (één richting) geeft invulling aan de afspraken die gemaakt zijn met de gemeente Zeist dat de Centrumvisie Zeist niet financieel nadelig voor ons moet uitpakken.

Standpunt provincie Utrecht:

Vanuit onze verantwoordelijkheid voor OV heeft de provincie Utrecht het volgende standpunt ingenomen, zoals bestuurlijk toegelicht op 20 november 2015:

- Voor de concessie U-OV gaat de voorkeur uit naar gebruik van de Slotlaan in één richting (richting Utrecht) in combinatie met het inkorten van lijn 74/251 tot 2^e Hogeweg/het Rond.
- De gemeente Zeist moet zich inspannen voor het versnellen van routes concessie Streek buiten het centrumgebied, maar binnen de gemeente Zeist met als doel om reistijdverlies op de streeklijnen 56 en/of 81 te compenseren.
- Afhankelijk van het netto voordeel voor beide concessies samen is de provincie Utrecht bereid om in gesprek te treden over een bijdrage voor de busvriendelijke inrichting van de nieuwe route en verbetering van OV doorstroming voor de concessies U-OV en Streek.

BIJLAGE 2

Tabel 1. Indicatie van huidige busintensiteiten¹

PU Concessie	Lijn	Frequentie			Ritten per gemiddelde werkdag (vanaf Busstation Zeist)	Ritten per jaar (vanaf Busstation Zeist)
		Spits	Dal	Avond		
U-OV	74/251 Utrecht CS- Zeist	8x	4x	2-4x	78	25.213
	58 Zeist - Hilversum	1x	1x	0x	13	4.619
Streek	56 Amersfoort - Wijk bij Duurstede	2x	2x	2x	36	11.512
	81 Woudenberg - Veenendaal de Klomp	1x	1x	0x	12	3.580

Tabel 2A. Eerste inschatting impact op DRU voor concessie U-OV

Variant	Route	Beschrijving	Afstand			Reistijd (min) o.b.v. 25 kmh	Ritten per jaar	DRU / jaar	Indicatieve kosten o.b.v. DRU tarief van €100
			ri. noord (m)	ri. zuid (m)	totaal (m)				
Nu	Laan van Beek en Royen	Huidige route zonder Centrumplan	0	0	0	0	29.830	0	0
A	Laan van Beek en Royen	Huidige route ten zuiden van Slotlaan	0	400	400	+1,0	29.830	+497	€ 50.000
B1	Montaubanstraat (gebruik in één richting)	Noord-zuid gaat via Montaubanstraat	0	-900	-900	-2,2	29.830	-1.094	€ -110.000
B2	Montaubanstraat (gebruik in twee richtingen)	Noord-zuid gaat via Montaubanstraat. Zuid-noord via Montaubanstraat en 1 ^e Hogeweg	-850	-900	-1.750	-4,2	29.830	-2.088	€ -209.000
C1	Slotlaan (gebruik in één richting)	Noord-zuid gaat via Slotlaan tussen 2 ^e Hogeweg en het Rond	0	-175	-175	-0,4	29.830	-199	€ -20.000
C2	Slotlaan (gebruik in twee richtingen)	Noord-zuid en zuid-noord gaan via Slotlaan tussen 2 ^e Hogeweg en het Rond	-750	-175	-925	-2,2	29.830	-1.094	€ -110.000
D	Slotlaan (gebruik in één richting) + Inkorten lijn 51	Lijn 51 maakt lusje het Rond - Hogeweg - Slotlaan - Het Rond	-725	-1275	-2.200	-5,3	25.213	-2.259	€ -226.000
		Lijn 58 volgt route C1	0	-175	-175	-0,4	4.619		

Tabel 2B. Eerste inschatting impact op DRU voor concessie Streek

Variant	Route	Beschrijving	Afstand			Reistijd (min) o.b.v. 25 kmh	Ritten per jaar	DRU / jaar	Indicatieve kosten o.b.v. DRU tarief van €100
			ri. noord (m)	ri. zuid (m)	totaal (m)				
Nu	Laan van Beek en Royen	Huidige route zonder Centrumplan	0	0	0	0	15.092	0	0
A	Laan van Beek en Royen	Huidige route ten zuiden van Slotlaan	0	400	400	+1,0	15.092	+241	€ 25.000

¹ o.b.v. huidige dienstregeling U-OV en berekening Connexion (d.d. 4 november 2013)

Tabel 3A. Implicaties voor infrastructuur en de reiziger voor concessie U-OV

Variant	Route	Beschrijving	Infra implicaties	Impact op de reiziger
Nu	Laan van Beek en Royen	Huidige route zonder Centrumplan	n.v.t.	n.v.t.
A	Laan van Beek en Royen	Huidige route ten zuiden van Slotlaan	<ul style="list-style-type: none"> Vervangende halte Belcour ri zuid in de 1^e Hogeweg tussen Slotlaan en Voorheuvel (optioneel) 	<ul style="list-style-type: none"> Extra reistijd 74/251 en 58 (U-OV)
B1	Montaubanstraat (gebruik in één richting)	Noord-zuid gaat via Montaubanstraat	<ul style="list-style-type: none"> Vervangende halte Belcour ri zuid in de 1^e Hogeweg tussen Slotlaan en Voorheuvel (optioneel) 	<ul style="list-style-type: none"> Kortere reistijd 74/251 en 58 (U-OV) Geen knooppunt 'het Rond' voor: Zeist Centrum naar Zeist West en v.v. Verslechtering knooppunt 'het Rond' voor reizen van Kerckebosch naar Utrecht en v.v. Vervallen halte Hogeweg voor lijn 74/251 en 58.
B2	Montaubanstraat (gebruik in twee richtingen)	Noord-zuid gaat via Montaubanstraat. Zuid-noord via Montaubanstraat en 1 ^e Hogeweg	<ul style="list-style-type: none"> Vervangende halte Belcour ri zuid in de 1^e Hogeweg tussen Slotlaan en Voorheuvel (optioneel) 	<ul style="list-style-type: none"> Kortere reistijd 74/251 en 58 (U-OV) Geen knooppunt 'het Rond' voor: Zeist Centrum naar Zeist West en v.v. Verslechtering knooppunt 'het Rond' voor reizen van Kerckebosch naar Utrecht en v.v. Vervallen halte Hogeweg voor lijn 74/251 en 58.
C1	Slotlaan (gebruik in één richting)	Noord-zuid gaat via Slotlaan tussen 2 ^e Hogeweg en het Rond	<ul style="list-style-type: none"> Vervangende halte Belcour ri zuid in de 1^e Hogeweg tussen Slotlaan en Voorheuvel (optioneel) Kleinschalige herinrichting openbare ruimte Slotlaan tussen 2^e Hogeweg en het Rond (aanpassen parkeren) Overwegen om Slotlaan tussen 2^e Hogeweg en het Rond te verbreden. 	<ul style="list-style-type: none"> Kortere reistijd 74/251 en 58 (U-OV) Vervallen halte Hogeweg voor lijn 74/251 en 58.
C2	Slotlaan (gebruik in twee richtingen)	Noord-zuid en zuid-noord gaan via Slotlaan tussen 2 ^e Hogeweg en het Rond	<ul style="list-style-type: none"> Vervangende halte Belcour ri zuid in de 1^e Hogeweg tussen Slotlaan en Voorheuvel (optioneel) Grootschalige herinrichting openbare ruimte Slotlaan tussen 2^e Hogeweg en het Rond 	<ul style="list-style-type: none"> Kortere reistijd 74/251 en 58 (U-OV) Duidelijk lijnvoering (meer tweerichting). Vervallen halte Hogeweg voor lijn 74/251 en 58. Knooppunt 'het Rond' wordt complexer.
D	Slotlaan (gebruik in één richting) + Inkorten lijn 51	Lijn 74/251 maakt lusje het Rond - Hogeweg - Slotlaan - Het Rond Lijn 58 volgt route C1	<ul style="list-style-type: none"> Buffer/eindhalte en pauzeruimte in de Slotlaan of 2^e Hogeweg Kleinschalige herinrichting openbare ruimte Slotlaan tussen 2^e Hogeweg en het Rond (aanpassen parkeren) Overwegen om Slotlaan tussen 2^e Hogeweg en het Rond te verbreden. 	<ul style="list-style-type: none"> Centrum blijft bereikbaar via halte het Rond en 2^e Hogeweg. Reizigers naar busstation Zeist kunnen gebruik maken van lijn 53

Tabel 3B. Implicaties voor infrastructuur en de reiziger voor concessie Streek

Variant	Route	Beschrijving	Infra implicaties	Impact op de reiziger
Nu	Laan van Beek en Royen	Huidige route zonder Centrumplan	n.v.t.	n.v.t.
A	Laan van Beek en Royen	Huidige route ten zuiden van Slotlaan	<ul style="list-style-type: none"> Vervangende halte Belcour ri zuid in de 1^e Hogeweg tussen Slotlaan en Voorheuvel (optioneel) 	<ul style="list-style-type: none"> Extra reistijd 56 en 81 (Streek)